

Sed nec omittendum, quod etsi Metropolitana autoritas Episcopi Arelatensis sic imminuta sit, non tamen idem de alia, quam ut Primas, sive Vicarius Apostolicæ sedis habuit, existimandum est. Eam nondum Gregorii Magni tempore amiserat, quam ab initio obtinuisse certissimus testis est Zosimus Pontifex <sup>a</sup> Epistola ad Episcopos Galliæ, cum ait: *Sanè quoniam Metropolitanæ Arelatensium urbi vetus privilegium minimè derogandum est, ad quam primum ex hac sede Trophymus summus Antistes, ex cujus fonte totæ Galliæ fidei rivulos acceperunt, directus est: idcirco quascumque Paræchias in quibuscumque territorii, etiam extra Paræchias suas, ut antiquitus habuit, intemerata auctoritate possideat. Ad cujus notitiam, si quid illic negotiorum emerferit, referri censuimus: nisi magnitudo causæ etiam nostrum requirat examen.* Eandem confirmavit Symmachus Papa <sup>b</sup> in Epistola ad Cæsarium de privilegiis Ecclesiæ Arelatensis, qua hæc leguntur: *Manentibus siquidem his, quæ Patrum constituta singulis Ecclesiis concesserunt, decernimus, ut circa ea, quæ tam in Galliæ quam in Hispaniæ Provinciis de causa religionis emerferint, solertia tuæ fraternitatis invigilet: & si ratio poposcerit præsentiam Sacerdotum, servata consuetudine, unusquisque tuæ dilectionis admonitus auctoritate conveniat.* Huic datam in Hispanias potestatem adverte: sed de citeriori intellige, hoc est de Narbonensi Provincia, quæ tunc à Gothis Hispaniæ regibus occupabatur, Hispaniæque citerioris nomine vocatur etiam in Decreto Gundemari. Et quis nescit eandem Gregorium <sup>c</sup> Magnum Virgilio dedisse, dum hæc ad eum scripsit: *Itaque fraternitati vestræ vices nostras in Ecclesiis, quæ sub regno sunt præcellentissimi filii nostri Childeberti, juxta antiquum morem, Deo auctore, committimus: singulis siquidem Metropolitibus, secundum præscam consuetudinem, proprio honore servato.* Hancce auctoritatem Hilario Arelatensi à Leone Magno adeptam esse per aliquot tempora non ignoro, cum scilicet ea visus est abuti, Episcopum in Ecclesia Lutevensi alio adhuc vivente ordinando, & Chelidonium ab Bisuntino Episcopatu, absque satis ampla certaue probatione deponendo. At non multo post ab ipso vel saltem à successoribus ejus restituta est: statimque post ejus mortem Hilarus <sup>d</sup> Papa ordinavit, ut per annos singulos, ex provinciis, quibus posset congregari, haberetur Episcopale Concilium, ita ut, inquit, *opportunis locis atque temporibus, secundum dispositionem fratris & Coepiscopi nostri Leontii (Arelatensis) cui sollicitudinem in congregandis fratribus delegavimus, Metropolitanis per literas ejus admonitis, celebretur.* Sed quid clarius verbis modo ex Symmacho & Gregorio Magno citatis? Sane hæc legenti nulla dubitatio esse potest, quin Arelatensis Episcopus Primatis & Vicarii sanctæ Sedis per Gallias auctoritatem rursus obtinuerit. Et hæc de Arelato satis, quæ si longiora videantur, rationem habe, quod multis vix suaderi possit hujus civitatis Ecclesiastica dignitas, quæ tamen ad antiquitatis cognitionem non parvi momenti est.

Sequitur Augusta Treverorum, quæ primaria urbs Galliarum dicitur apud Theodoretum <sup>e</sup>, ubi de Paulino Treverensi, de quo tanquam præcipuo Galliarum Episcopo sermonem facit: *Hujus civitatis, inquit, Aeneas f Sylvius postea Pius secundus Romanus Pontifex, conditorem asserunt Trebetam (qui aliis Treber) Nini & Semiramidis filium, proindeque illam Roma seniore trecentis & mille annis affirmant.* Idem quoque testari videtur monumentum insigne epitaphiumque in lapide sculptum, quod circa annum Domini 1200. repertum, sic habet:

*Non contenta suis, nec totis finibus orbis,  
Expulit à patrio privignum Trebeta regno,  
Insignem profugus nostram qui condidit urbem.*

Verùm quod adhuc Constantio imperante primaria civitas Galliarum fuerit discere est ex Notitia Græca <sup>g</sup> hujus ætate facta, cujus verba sunt: *Civitatem maximam habere dicitur Gallia, quæ vocatur Triveris, ubi etiam Imperator morari dicitur, eaque mediterranea est.* Nec minoris sunt fidei, quæ gestorum Bruno-  
nis facta.

<sup>a</sup> Zosim. P.  
Epist. 5. ad  
Episc. Gall.

<sup>b</sup> Symmachus  
P. Epist. 11.

<sup>c</sup> D. Greg. Ep.  
50. lib. 4. ad  
Virgil. Arel.

<sup>d</sup> Hilarus Epist.  
8. ad Episc. di-  
versarum Pro-  
vinciarum Gall.

## IX.

AUGUSTA  
TREVERORUM  
METROPOLIS,  
POSTEA SEDES  
PRIMATIS TO-  
TIUS BELGICÆ.  
<sup>e</sup> Theodoret.  
Eccl. hist. lib.  
2. cap. 15. Καὶ  
Παυλῖνος ὁ τῆς  
μετροπόλεως τῶν  
Γαλλῶν.  
<sup>f</sup> Aeneas Sylv.  
German. c. 11.

<sup>g</sup> Ex antiqua  
Notitia Græca  
tempore Con-  
stantii Imp.  
facta.